

מוסקה החצרן (שמאל). אחד מאנשי הקבוצה הארצי ישראלית. יליד ראשון לציון, בו 21, חניך השומר הצעיר. איש חטיבת הנגב של הפלמח, נמצא שנתיים במקום. לפני שהפך חצרן עבד כנהג הקיבוץ בקואופרטיב הנגב.

ביום עלות הקיבוץ להתישבות נמצאו ב" מקום ביקתה ערבית מחימר ומטע שקדים נטוש. המתישבים הפכו את הביקתה לחור אוכל, הקימו אוהלים וצריפים, הקיפו הכל בגדר דוקרנית. כי למרות שהגבול המצרי נמצא במרחק שנים וחצי קילומטר היתה הגדר הגבול האמיתית.

החיים בנקודה החדשה היו קשים, גם לצעירים שעברו הכשרה בקיבוצים. משך ששה החודשים הראשונים עזבו 17 חברים מתוך 57 שעלו להתישבות. גרעין של 16 עולי בולגריה, שנשלח כהשלמה, התפור כמעט לחלוטין. תוך הודש עזבו 12 מחבריו את המקום.

התעסוקה העקרית באותה תקופה היתה השמירה. נוצר תור לעבודה, לפיו היה חבר זכאי לעבוד שבוע אחד לאחר שמשר במשך שלושה שבועות רצופים. העבודה: הקמת המחנה, יעור על חשבון הקקיל. נשלחו גם קבוצות עבודה לעבודת חוץ בקיבוצים שונים. על פיתוח חקלאי יכלו אנשי דגנור רק לחלום.

האויב הירוק. כיום, כעבור שלוש וחצי שנים, השתנה המצב. הרוקמו רפת, לול, מאפיה המספקת לחם לרוב משקי הסביבה, נגריה לעבודות עדינות הולכת ומוקמת. אשר לחקלאות — היא עדין יותר בגדר תוכנית מאשר מציאות. אכן, הצליחו האנשים לנסוע כמאה דונם של מטעים — אך אלפי הדונמים סביב עודם אדמת בור.

הסיבה היא שדגנור נמצאת באזור שביך חולות החוף ואדמת הלס של הנגב המרכזי. כמות החול באדמה זו מגיעה למעלה מתש" עים אחוז. אין זה המיכשול היחיד. דאויב מספר אחד של דקיבוץ היא היבלות, עשבי בר מויק המתפשט במהירות מדהימה, בעל שורשים המגיעים לעומק של מטר והמחניק כל צמח שכן.

הם ניסו ללחום ביבלות בכל השיטות הידועות, המציאו גם שיטות משלהם. אך תמיד צץ העשב מחדש וכיסה את האדמה. כל עוד לא יצליחו להתגבר על אויב זה, לא יהיו סיכויים לחקלאות של ממש.

האויב השני הוא החול. משך חמשה חור דשים בשנה (דצמבר—מאי) נכנסת היבלות לתרדמה ואפשר להתגבר עליה. בדיוק בתקר

החצרן

ואלה האנשים -

הגבול קרוב, התנאים קשים — אך הרוח מרוממת. מיטשקירעים בהפסקה בעבודה.

המוראל

פה זו מופיע האויב השני. סופות חול מכסות את פני כל השטח, שוחקות כל גביטה, נערי מות על הצמחים. הקרן הקימת נטעה עצי אקליפטוס ואשלים בשדרות של ארבעה עצים לרוחב לשבור את הרוחות. אך העצים מגינים רק על שטח קטן, בסביבתם הקרובה בלבד.

על מגש ונשואין. אילו היו חברי דגנור בחורים רגילים, כרוב הצעירים בארץ, המי בקשים לבסס את עצמם, לבנות עתיד נוח, סהות או יותר, היו עוזבים מוזמן את המקום הנוקשה. אולם אנשים אלה אינם צעירים רגילים של היום. הם דומים לגזע שהיה פעם נפוץ מאד בארץ והנעלם לאט לאט.

מוכיר הקיבוץ, דוד שורר בן ה-22, אף לא הסמיך או התבייש כשדובר על "משימה חלוצית", ציטט את חיים וייצמן: "אין מדינה ניתנת על מגש של כסף". דברים אלה, שיצאו מוזמן משימוש יומיומי ברוב חלקי המדינה, עודם בעלי משמעות כאן.

"חוץ מזה," מסבירים חברי המקום, "הת" קשרנו עם הנקודה. הצרות והתלאות שעברנו כאן הפיחו בנו פטריוטיזם מקומי מן הסוג הגרוע ביותר."

הם זוכרים כיצד הוחלט יום אחד, כי 12 הוגות של הקיבוץ חייבים לתת תוקף חוקי למצבם. הוזמן רב מבאר-שבע והמועמדים לנשואים הסתדרו בשני טורים. לכולם הכינה המזכירות טבעת אחת, כפי שמקובל בקיבוצים רבים. אך הרב התעקש: לא ישיא אף זוג אם לא יראו לו 12 טבעות.

נערכה סריקה בין החברים וחיללים ש" נמצאו במקום, 12 הטבעות נאספו, הרב ערך את הסכסם. אולם איש לא אמר לו שבין המתחננים היו גם כמה "במקומים", שמילאו מקום החברים העסוקים מכדי להופיע לטכס התונחם.

המאבק על השם. הם מספרים באהבה על הצגות הקולנוע השבועיות הנערכות ב" חדר האוכל. כל אחד יודע שמכונת ההסרטה מקולקלת — זככל זאת באים. כעבור כמה דקות של הצגה מתחילים לעזוב. לבסוף נש" ארים רק "המשתתפים הפעילים": החשמלאי (מכבה ומדליק את האור), המתרגם (פועל לפי גיחוש) והמכונן.

ישנה עוד פרשה העלולה להצחיק, אולי, איש זר. אך בשביל אנשי דגנור זוהי שאלה רצינית מאד: שם המקום. לפי החלטת ועדת

ירח פרנקל (שמאל) הוא האחראי בנקודה. בן 21, יליד בתים, קצין משוחרר. למטה: 2 חברות בשיחת קבוצה.

המאין

